

ANIMUS MOLESTANDI

PATRÍCIA GABANCHO

Poesia i compromís

E n guany fa 40 anys de 1970. No cal fer memòria o pedagogia, diguem només que ja no era el més terrible del franquisme però les llibertats –sempre es deia en plural, perquè n'hi havia de diferents i complementàries– encara eren lluny. Aquell any es van fer dues iniciatives relacionades amb la poesia. Van tenir un impacte notable en els cercles iniciats, i amb això vull dir que la majoria social estava en els límits o, com a màxim, llepant-se a casa les ferides, però ja pujava una generació inquieta que feia costat als vells lluitadors que no abandonaven. Entre els uns i els altres s'empescaven projectes de resistència, i resistència era donar fe de vida, aixecar acta de l'abjecta brutalitat del règim i enrolar algú més en la construcció del futur.

Una de les iniciatives va ser celebrar els Jocs Florals de l'exili, que anaven itinerant per ciutats del món, a Tubinga. Quan la localització era europea, l'ona expansiva arribava a

l'interior però també donava testimoni arreu de l'existència d'una cultura silenciada. Sovint els participants catalans eren multats en arribar de tornada a casa.

L'altra iniciativa va ser celebrar un recital de poesia al Price, reunint les velles glòries de les lletres en el seu millor moment de ressò i compromís. El recital va ser filmat clandestinament per Pere Portabella: una pel·lícula al·lucinant, us ho dic. La càmera tremola, el so flaqueja, el que vulgueu, però posa els pèls de punta sentir la veu de tro de Joan Oliver. O Gabriel Ferrater, feble i papissot, recitant allò de "gosa poder...". Però és que hi ha l'Espriu, en Palau, Vinyoli, Sarsanedas, i un rugit d'aplaudiments, no tant pel que deien els poemes, sinó perquè eren allà, clavant la pica en aquell flandes vacil·lant dels espais conquerits per la llibertat i la cultura.

Per què us ho explico? Perquè Clara Terricabras, lectora de català a Tubinga i filla del filòsof, m'informa

Eren allà, clavant la pica en aquell flandes vacil·lant dels espais conquerits per la llibertat

que estan muntant la commemoració d'aquells Jocs Florals, i Biel Barnils, fill del periodista, m'explica que celebraran l'efemèride del Price a Sant Cugat, projectant el film i deixant que nous poetes recitin. La informació la trobareu a internet, però és bo explicar que puja una generació com aquesta, fidel, imaginativa i que honora el cognom que porten.

Aquesta setmana he sentit dues entrevistes amb Joan Margarit, poeta i potser un dels homes més savis que corren pel país, savi de saviesa humana. Deia que en la vida sempre, des de fa mil·lennis, es planteja la mateixa disjuntiva: o la por, o l'amor. Doncs encara som en això, triant entre l'una i l'altre, només amb el suport –també ho diu ell– de la cultura i l'experiència, és a dir, la capacitat de pensar, la capacitat de processar el passat que hem viscut. Si a més en fem poema, aleshores contribuïm a la intangible riquesa de les paraules col·lectives. Com a Tubinga. Com al Price. *

Als anys setanta, a les acaballes del franquisme, es van prendre iniciatives com ara els Jocs Florals de l'exili o una nit de poesia al Price, filmada per Portabella i amb els poetes més importants de l'època. Ara es manté viu aquest foc amb la feina de persones com ara Clara Terricabras i Biel Barnils. Encara estem triant entre la por i l'amor, com diu Margarit

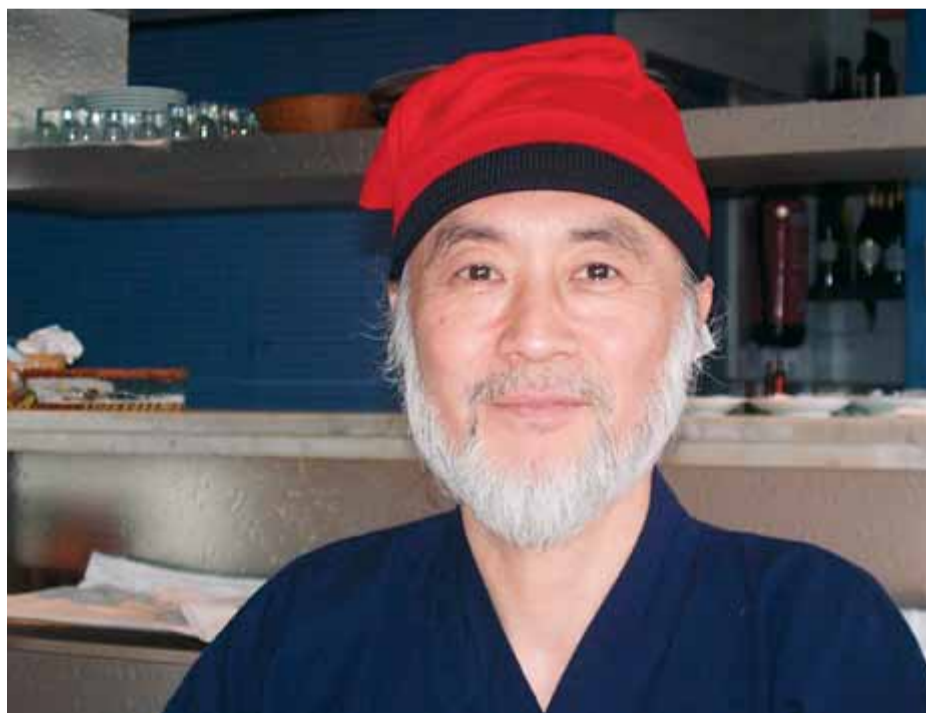
EL TRASTER

JAUME VIDAL

Sang fresca, esglais del dia i mutilacions sota comanda

Ja ho deia Macbeth: "La sang es vesava des de molt antic, abans que les lleis humanes suavitzessin els costums". Li dona la raó Robert Muchembled que acaba de treure *Una historia de la violència* (Paidós Contextos), llibre que documenta la crueltat de l'ésser humà des de l'edat mitjana fins ara. Tot i donar exemples com ara el de Ciudad Juárez, on només en els deu primers dies de l'any hi va haver cent assassinats, Muchembled diu que la cosa va per bon camí, que des del segle XIII fins ara hi ha menys violència.

Potser que hi hagi en el comportament de la humanitat una tendència recessiva de la violència, però la fascinació per la sang, i també per les vísceres, les nafres, les malformacions i les mutilacions s'ha instal·lat de manera quotidiana en la nostra cultura de l'entreteniment. La cartellera de cinema, la televisió, el còmic i la literatura van plens de les diferents modalitats de terror i agressivitat extrema. N'hi ha tant d'excés que fins i tot fa riure. Pel·lícules com ara *Ma-*

Hideshi Hino, amb una combinació de quimono i barretina JOSEP MARIA BERENGUER

chete, de Robert Rodriguez, semblen fetes per petar-s'hi. Si el cinema mut feia riure perquè s'hi esclafava un pastís a la cara, ara ens ho passem d'allò més bellant quatre o cinc colls.

Convivim amb la cultura macabra (la meua filla té un pòster d'un noi vampir). No sé si la crisi (que té culpa de gairebé tot) també és la causant d'aquest estat de coses, però el cert és que vivim uns temps en què a l'horror se li troba poètica. Això ja ve de temps, quan Sam Peckinpah va crear la violència lírica.

Jo també tinc la meua debilitat de sang i fetge. Sóc fan del dibuixant japonès Hideshi Hino, que des de demà serà al Saló del Manga a la Farga de l'Hospitalet de Llobregat. Hino és el rei de les deformitats que actuen de metàfora de la marginalitat. La seva obra, tot i les mutilacions i les pústules de les quals neixen criatures, és també poètica. Presenta com a novetat *Circo de monstruos*, una desfilada de perversitats entenedidores que podria ser una versió fosca de *La parada dels monstres*, de Tod Browning. *